

diului, restrîns în tiparele unei stricte determinări istorico-sociale, ne-a privat de analiza compoziției măiestrite a dramei, de detectarea acelor elemente care conferă piesei o ținută clasică.

De asemenea, poate ar fi fost util ca piesa lui Davila să fie raportată în cadrul general al dramei istorice românești, stabilindu-i-se locul și greutatea specifică între *Despot Vodă* și *Răzvan și Vidra* de pildă.

Evident, reflexiile noastre nu au calitatea unor observații critice amănunțite — ci țin mai mult de natura întrebărilor pe care un lector iubitor de teatru și le pune citind drama lui Al. Davila și studiul în ansamblu interesant, care o precede.

R. C

Revue d'Histoire du Théâtre

Societatea de istorie a teatrului, fondată în Franța în 1932 și al cărei președinte activ a fost mulți ani de-a rîndul (1938—1951) marele animator al scenei, Louis Jouvet, desfășoară o vastă și rodnică activitate de cercetare, analiză, înregistrare și popularizare a fenomenului teatral mondial din trecut și de astăzi. Precum se arată în documentul programatic semnat de Jouvet și reprodus fragmentar pe coperta interioară a revistei, societatea nu urmărește numai „să îmbogățească istoria teatrului veacurilor trecute, ci și să ofere istoricilor viitorului oglinda fidelă a vieții dramatice contemporane, de la scena tragediei sau comediei la estrada muzic-holului sau la arena circului, fără a trece cu vederea arta marionetelor”.

Este de la sine înțeles că atingerea obiectivelor indicate se cerea sprijinită, printre altele, de o activitate editorială. De aceea, societatea publică, adesea în colaborare cu Centrul național francez de cercetări științifice, numeroase lucrări — studii, monografii, biografii — și are o revistă proprie, „Revista de istorie a teatrului”, care a succedat acum opt ani „Buletinului Societății istoricilor teatrului”, ce apărea tot la Paris sub aceeași egidă, dar se adresa exclusiv unui cerc mai restrîns de erudiți și oameni de strictă specialitate.

Prin bogatul lui cuprins, numărul 3—4 al revistei, pe care-l avem în față — 150 de pagini tipărite în condiții ireproșabile — ilustrează și totodată sintetizează în chip grăitor multiplele aspecte ale sferei de preocupări proprii societății. Am depăși cu mult limitele spațiului de care dispunem, dacă am încerca să ne oprim, fie și numai pe scurt, asupra tuturor materialelor, interesante, dense și scrise într-un stil de o mare simplitate și claritate, lipsit de pre-

tențiosul spirit academic. Totuși, nu putem să nu amintim aci cel puțin unele dintre ele.

În articolul „E.T.A. Hoffmann și psihologia actorului”, Maurice Gravier, plecînd de la ideile enunțate în dialogul hoffmannian „Suferințele ciudate ale unui director de teatru”, stabilește o interesantă paralelă între punctul de vedere al romanticului german asupra naturii măiestriei actoricești și opiniile corespunzătoare ale lui Diderot, sintetizate în celebrul său *Paradox asupra comediantului*. Și unul și altul, și romanticul, și enciclopedistul, apreciază — mai mult decît „jocul de temperament”, bazat cu precădere pe sensibilitate — efortul conștient, lucid al actorului care, în toate fazele muncii sale asupra unui rol, gindește, se controlează, își cîntărește gesturile și inflexiunile. Hoffmann mai recomandă stăruitor actorilor să se cultive neîncetat, precizînd că frecventarea marilor scriitori le va întări și dezvolta talentul.

Istoricii teatrului vor găsi un amplu material informativ în articolul foarte documentat și bogat în amănunte precise, semnat de Jeanne Lejeaux: „Decorurile de teatru la colegiile de jezuïți”. Icoană a unei concepții scenografice axate pe un decorativism pompos și a unei mentalități „ce ne-a devenit străină” (precizează autoarea), decorurile realizate pentru spectacolele jezuïților din sec. al XVIII-lea și al XIX-lea au totuși un loc însemnat în evoluția acestei laturi a artei spectacolului, deoarece reprezentățiile de la colegiile de jezuïți au contribuit, prin notorietatea lor, la răspîndirea gustului pentru teatru în pături tot mai largi.

Asociîndu-se la omagiul pe care Portugalia l-a adus primului și celui mai celebru dintre autorii ei romantici, Almeida Garrett (1799—1845), cu prilejul centenarului morții sale, revista publică documentata comunicare a lui Luiz Francisco Rebello despre acela care vedea în restaurarea teatrului portughez, cum însuși a spus, „o chestiune de independență națională”.

Cele trei scrisori adresate de Jacques Copeau lui Silvio d'Amico în legătură cu punerea în scenă a *Misterului Sf. Ulviva*, la Florența, ni se par deosebit de prețioase, pentru că ele vădesc, odată mai mult, pe lîngă entuziasmul și pasiunea pentru teatru a lui Copeau, adîncă lui conștiințiozitate și respectul lui față de opera dramatică, excepționalul lui simț de răspundere pentru ceea ce putea face el, ca regizor, spre a pune în valoare implicațiile și posibilitățile textului. Cităm, cu titlu de amănunt minor, deși nu lipsit de semnificații, pasajul în care Copeau își exprimă, cu sfială, dorința de a-i fi puse la dispoziție o seamă de scri-

eri italiene despre commedia dell'arte, de sarece — scrie el, textual — „sint sărac și șovăi să le comand”. De asemenea, pe iubitorul de teatru bucureștean îl poate interesa faptul că, în una din scrisori (8.V.1933), J. Copeau semnaleză colaborarea lui cu André Barsacq, autor al schemei punerii în scenă a operei amintite realizate de Copeau.

Sumarul revistei mai cuprinde și o seamă de rubrici, cum sint comunicările — din care desprindem pe aceea, deosebit de interesantă, despre reprezentarea pieselor lui Shakespeare la Paris în perioada 1855—1878, de către trupe de teatru italiene, în rindurile cărora figurau actorii renumiți: Rossi, Salvini și Ristori. De asemenea, In Memoriam, Viața Societății (de istorie a teatrului), Expoziții, Note și Informații. O mențiune specială merită rubrica bibliografică cu care se încheie revista. Aceasta conține un mare număr de lucrări deosebit de interesante, clasate pe teme și epoci, cu indicația izvoarelor și constituie un minunat îndreptar pentru cercetătorii de specialitate sau chiar numai pentru iubitorii teatrului.

„The Stage” *

Săptăminalul londonez „The Stage” stă, fără îndoială sub semnul categoriei publicistice a „informației”. Dar cititorului i se oferă aci o informare cuprinzătoare, care depășește simpla consemnare a „faptului divers” teatral, prin consecvența subliniere a

tot ce reprezintă — deopotrivă, la Londra, în marile centre ca și în localitățile provinciale mai obscure — o preocupare artistică interesantă. Nici o ramură și nici un aspect al activității scenice nu sint omise. Ele sint comentate la rubricile fixe corespunzătoare, care figurează în fiecare număr al publicației. Menționăm, în trecut, importanța simptomatică ce se acordă spectacolelor televizionate (principalul rival actual al teatrului propriu-zis, cu scenă și sală, așa cum îl cunoaștem și îl iubim cu toții) și prezența nelipsită a două rubrici, una oglindind un gen neuzitat la noi în țară, genul spectacolelor (mai ales de estradă) pe gheață, iar cealaltă, rezervată teatrului de marionete și de păpuși, mărturie a unei bogate activități în acest domeniu.

Foarte numeroasele cronici, dacă nu se opresc în amănunțime asupra multiplelor fațete ale piesei și spectacolului consemnat, au, în schimb, meritul de a evita verbozitatea și — deși succinte — izbutesc să le prezinte cititorului în datele lor esențiale, însoțite de punctul de vedere al revistei.

E regretabil, firește, că nu găsim în „The Stage” și unele articole de mai mare întindere, care să trateze problemele nodale ale vieții teatrale din Marea Britanie. Lipsa lor nu este împlinită decit parțial de cite un unic material mai mare, întilnit în fiecare număr și consacrat fie prezentării unei personalități marcante — actrița Flora Robson, de pildă (nr. 3919 din 24 mai) —, fie unei acțiuni interesante „Un teatru pentru scriitori și pentru popor” (nr. 3917 din 10 mai).

T. STAICU

* mai — iunie 1956